دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی،
درمانی کرمانشاه

راهنمای استفاده از بانک اطلاعاتی *SCOPUS*

بهروز حیدری
کارشناس ارشد علوم کتابداری و اطلاع رسانی
دانشکده پزشکی کرمانشاه
آذر ماه ۱۳۹۷

Scopus یکی از بزرگترین پایگاههای چکیده و استنادی وبی با کیفیت بالاست که ابزار آنالیز و نمودارسازی تحقیق را دارد. Scopus حدود ۲۹ میلیون چکیده از ۵۰۰۰ ناشر از قبل از سال ۱۹۶۰ تا زمان حاضر را ارائه می دهد و روزانه update می شود. این پایگاه پوشش میان رشته ای وسیعی دارد و نه تنها مقالات را پوشش می دهد بلکه صفحات وبی و ثبت اختراعات را نیز ارائه می کند. پیوند مستقیم[1] به متن کامل مقالات، این پایگاه را به یکی از ابزارهای سریع و جامع برای جستجو تبدیل کرده است.

در حال حاضر، موسسه Elsevier، ابزار کاربردی iphone خود با نام Scopus Alerts (Lite) را ارائه کرده که بر روی موبایلهای Apple قابل اجراست و به کاربران توانایی جستجو در Scopus را می دهد.

Register: با عضویت در محیط Scopus می توانید از امکانات این سایت از قبیل ذخیره کردن اطلاعات و سیستم آگاهی رسانی (Alert) استفاده نمائید. برای عضویت، گزینهٔ Register را انتخاب و فرم عضویت را پر نمائید. در مراجعات بعدی دیگر نیازی به ثبت نام کردن ندارید فقط با انتخاب Login و وارد نمودن شناسهٔ کاربری و رمز عبور خود، از امکانات این سایت بهره ببرید.

Register | Login | Go to SciVal Suite

چنانچه قبلاً در پایگاه Science Direct ثبت نام کرده اید با همان نام کاربری و رمز عبور می توانید در Scopus نیز وارد شوید. (چون هم SD و هم Scopus زیر نظر موسسه Elsevier تهیه شده اند)

قابل ذکر است که این پایگاه اطلاعاتی از سیستم گفتگوی زنده نیز استفاده می کند. برای استفاده از این توانایی، کاربران می توانند به قسمت Live chat در بالای صفحه مراجعه و سوالات تخصصی خود را با متخصصان در میان گذارند.

Live Chat

پس از ورود به SCOPUS با آدرس http://www.scopus.com، گزینه Document Search امکان جستجوی موضوعی را فراهم می کند. در قسمت Search for، کلید واژه (های) خود را وارد کنید. از منوی آبشاری روبروی آن فیلد دلخواه از قبیل عنوان مقاله، چکیده، نویسنده و ... را انتخاب و جستجوی خود را به آن فیلد محدود کنید. گزینه Add search field جعبه های جستجو را افزایش می دهد. در قسمت Limit to، محدودیت های دیگری مانند محدوده سالی (Date Range)، نوع مدرک (Document Type) و محدودهٔ موضوعی (Subject Areas) را اعمال کنید.

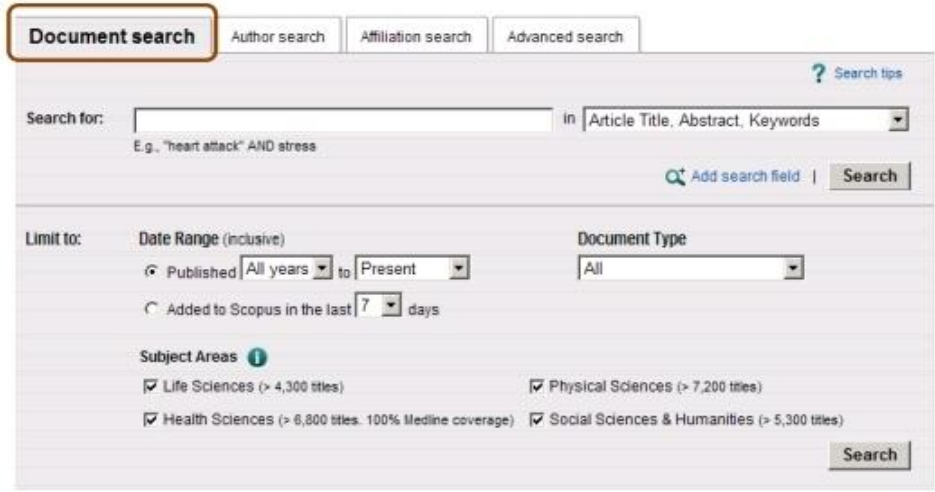

Author Search

این گزینه امکان پیدا کردن مدارک یک نویسنده خاص را فراهم می کند. برای جستجوی نام نویسندگان، در قسمت Author نام خانوادگی نویسنده و در قسمت Initials or First Name نام کوچک نویسنده را وارد کنید. در قسمت Affiliation نام سازمان یا موسسه ای را که نویسنده به آن وابسته است ذکر کنید. در قسمت Subject Areas با توجه به نوع فعالیت نویسنده، گزینه های موضوعی مورد نظر را انتخاب نمایید. بر اساس اطلاعات وارد شده، رکوردهای مرتبط با آن شخص خاص بازیابی می شود.

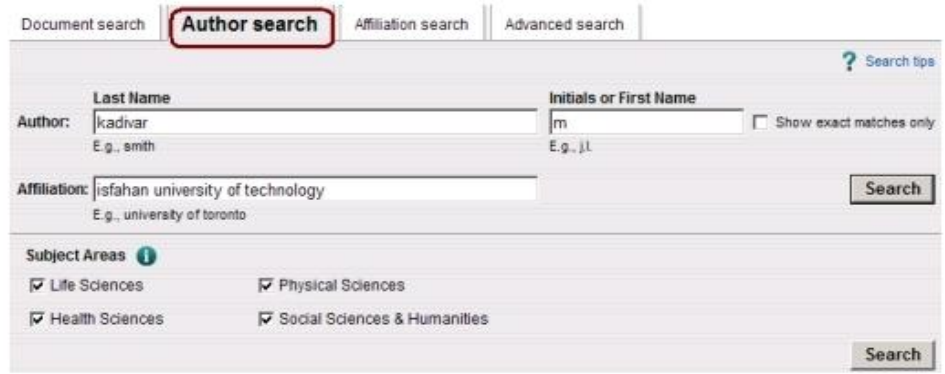

Affiliation Search

با استفاده از این گزینه، می توان تولیدات علمی یک دانشگاه یا کشور را بدست آورد. در واقع برای جستجوی فعالیتهای علمی یک موسسه خاص می توان از این گزینه استفاده کرد. مثلاً چنانچه Isfahan university of Technology در قسمت Affiliation Search وارد شود، رکوردهایی بازیابی می شود که نویسندگان آن وابسته به دانشگاه صنعتی اصفهان هستند.

آنچه که نمایش داده می شود، نام موسسه، جزئیات و تعداد رکوردهای بازیابی شده است. همچنین در قسمت Find unmatched affiliation، می توان املای متفاوت از نام موسسات و دانشگاهها را پیدا کرد.

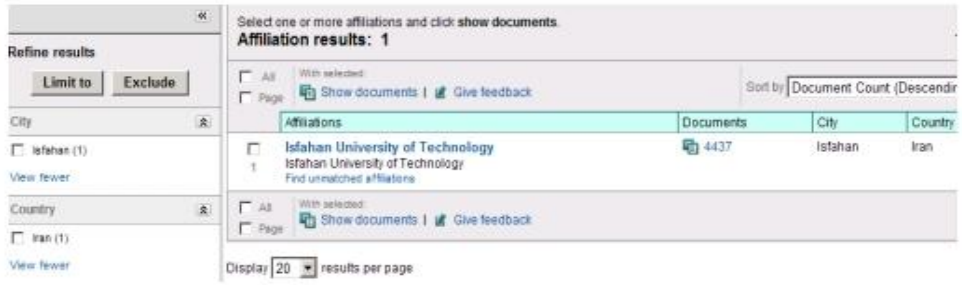

Advanced Search

برای جستجوی پیشرفته با استفاده از عملگرهای منطقی (and, or, not) و کدهای مختلف، این گزینه را انتخاب کنید. در مواردی که استراتژی جستجو خیلی طولانی است می توان از این گزینه استفاده و به کمک اپراتورهای منطقی جستجوی جامعی را انجام داد.

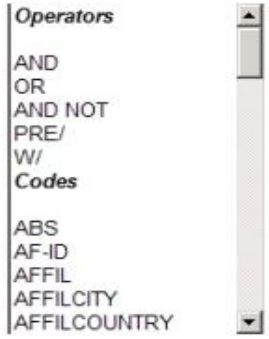

در مثالهای زیر، نحوه وارد کردن اطلاعات در advanced search آمده است.

- ALL("heart attack") AND AUTHOR-NAME(smith)
- TITLE-ABS-KEY(*somatic complaint wom?n) AND PUBYEAR AFT 1993
- SRCTITLE("field ornith") AND VOLUME(75) AND ISSUE(1) AND PAGES(53-66)

Search Results

در صفحهٔ نتایج، لیست رکوردهای بازیابی شده در scopus و همچنین لیست ثبت اختراعات(patents) و صفحات وبی (web) که در ارتباط با جستجوی مورد نظر هستند، مشاهده می شود.

کاربرد گزینه هایی که در صفحهٔ نتایج آمده است در ذیل توضیح داده می شود:

Edit: با انتخاب این گزینه امکان برگشت به صفحه جستجو و ویرایش فرمول جستجو فراهم می شود.

Save: با انتخاب این گزینه، امکان ذخیره عبارت جستجو فراهم می شود تا در مراجعات بعدی بتوان مجددا از همان عبارت جستجو استفاده کرد. در مواقعی که برای یک جستجو از فرمول جستجوی طولانی استفاده می شود استفاده از این گزینه در دقت و سرعت کار بسیار موثر است.

Set alert: امکان استفاده از Alert که یکی از ابزار Push Technology برای اطلاع رسانی است را فراهم می کند. در قسمتهای بعدی این گزینه بطور مفصل توضیح داده خواهد شد.

Set feed: امکان تنظیم RSS که یکی از ابزار اطلاع رسانی است فراهم می شود.

View search history: این گزینه امکان مرور تاریخچه جستجوهای انجام شده را فراهم می کند.

Search within results: با استفاده از این گزینه می توانید در همان صفحه نتایج، جستجوی خود را با کمک واژه های دیگری محدود کنید.

Refine Results: این گزینه برای محدود کردن نتایج جستجو با استفاده از دسته بندی نتایج از نظر منبع مقاله(Source Title)، نام نویسنده (Author Name)، سال انتشار (Year)، نوع مدرک (Document Type) و محدودهٔ موضوعی (Subject Area) بکار می رود.

- Limit to امکان محدود کردن نتایج بازیابی شده را فراهم می کند ولی Exclude گزینه هایی که در Refine Results انتخاب شود را از نتایج بازیابی شده حذف کرده و بقیهٔ نتایج را نشان می دهد. برای مثال چنانچه بخواهید از لیست نتایجی که برای یک جستجو مشاهده می شود رکوردهایی که از یک نویسندهٔ خاص است را حذف کنید، در قسمت Refine Results نام آن نویسنده را انتخاب و گزینهٔ Exclude را کلیک نمائید.

Download PDF: امکان دریافت متن کامل رکورد (در صورتی دسترسی داشتن به ناشر) را فراهم می کند. برای استفاده از این امکان، نصب نرم افزارهای Flash و Java بر روی رایانه الزامی است.

Export: با انتخاب این گزینه، امکان خروجی گرفتن از رکورهای انتخاب شده فراهم می شود. زمانی که از رکوردها خروجی گرفته شود، در قسمت Output انواع فیلدها قابل مشاهده است که امکان ارسال رکورها در محیطهای دیگر مثل Word و Endnote را فراهم می کند.

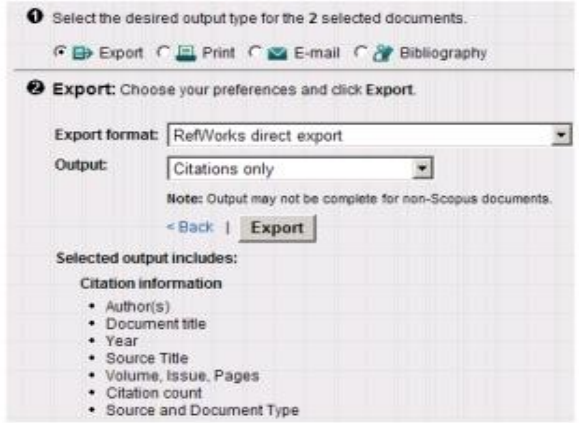

Print: با انتخاب این گزینه، امکان چاپ رکورهای انتخاب شده فراهم می شود.

Email: با انتخاب این گزینه، امکان ارسال رکوردهای انتخاب شده به وسیله پست الکترونیکی فراهم می شود.

Create bibliography: با انتخاب این گزینه، امکان مشاهده اطلاعات کتابشناختی رکوردهای انتخاب شده فراهم می شود. در واقع به نوعی می توان شیوه های استناد دهی به هر رکورد را مشاهده کرد.

Add to My List: با انتخاب این گزینه، امکان ذخیره کردن رکوردهای انتخاب شده فراهم می شود تا بتوان در مراجعات بعدی بدون جستجوی مجدد، لیست ذخیره شده را مشاهده و مدیریت کرد.

View Citaion Overview: با انتخاب این گزینه امکان مشاهده استنادهایی که به هر رکورد شده با جزئیات آن فراهم می شود.

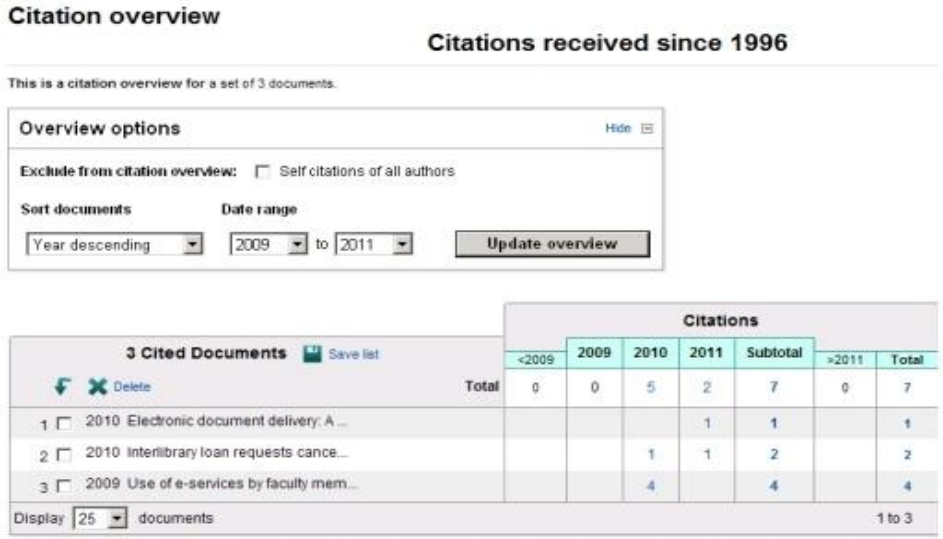

Output: برای چاپ، ارسال و exportکردن (در محیط دیگری وارد کردن) رکوردهای انتخاب شده بکار می رود.

Citation tracker: با استفاده از این گزینه می توانید از رکوردهایی که انتخاب می کنید یک گزارش از لحاظ اینکه چند بار در این مجموعه مورد استناد واقع شده اند تهیه کنید.

با انتخاب گزینه self citations of all authors، می توانید تعداد خود استنادی های هر نویسنده را از نتایج حذف کنید.

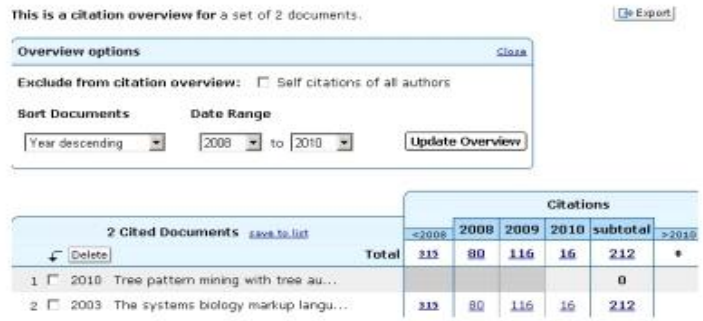

Add to list: به شما اجازه می دهد که رکوردهای دلخواه را به لیست خود اضافه و سپس ذخیره نمائید.

برای استفاده از امکانات save باید در این پایگاه ثبت نام کنید.

در صفحهٔ نتایج، اطلاعات هر رکورد شامل عنوان مقاله، اسم نویسندگان، تاریخ انتشار مقاله، منبع آن مقاله (source Title) و تعداد استناد به آن مقاله (Cited by) را مشاهده می کنید.

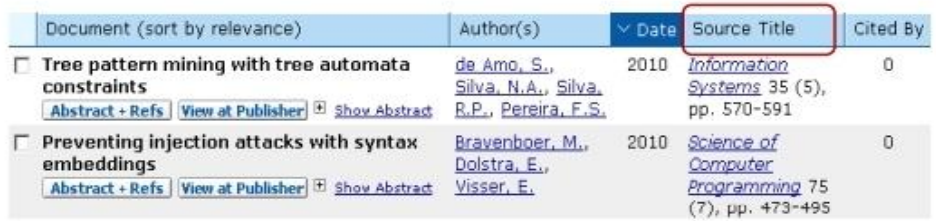

توجه داشته باشید که نام نویسنده های هر مقاله لینک می باشد یعنی می توانید با کلیک کردن روی یک نام، لیست تمام مقاله های آن نویسنده که در مجموعهٔ scopus وجود دارد را مشاهده نمائید.

لینک Abstract + Ref چکیده و منابع و مآخذ مقاله را به شما ارائه می دهد. قابل ذکر است که این منابع و مآخذ و استنادهای آنها نیز لینک بوده و قابل دسترسی است. به این ترتیب مراجعه کننده به زنجیره ای از مقالات متعدد دسترسی پیدا خواهد کرد.

View of publisher شما را به صفحهٔ ناشر آن رکورد هدایت می کند. در صورتی که دانشگاه اشتراک الکترونیکی آن ناشر را داشته باشد می توانید به متن کامل آن مقاله دسترسی پیدا کنید.

Show Abstract چکیدهٔ مقاله را ارائه می دهد.

در قسمت Source Title با انتخاب نام مجله می توان اطلاعاتی در مورد مجله مورد نظر، موضوع مجله، ناشر، ISSN و اینکه در چه سالی تحت پوشش این پایگاه درآمده و نیز تعداد مقالات و استناد به مقالات به تفکیک سال بدست آورد. همچنین با کلیک کردن بر روی Journal Analyzer می توان، نموداری از وضعیت مجله بدست آورد.

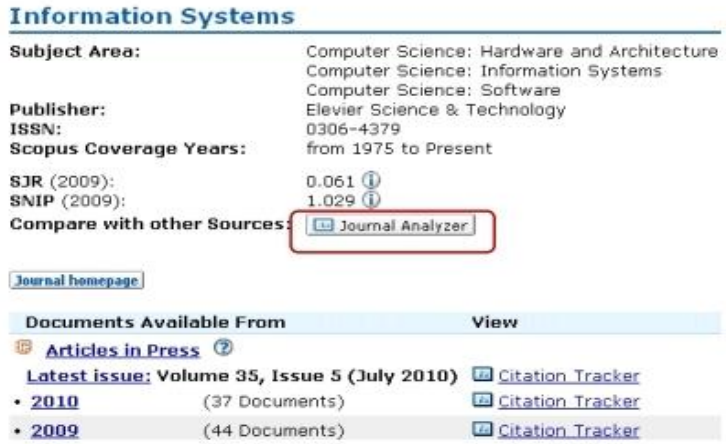

Alert یا سیستم آگاهی رسانی جاری:

این سیستم به شما اجازه می دهد تا فرمول جستجوی خود را در این محیط وارد کرده تا بعد از روز آمد شدن اطلاعات و اضافه شدن رکورد جدید به مجموعه، از طریق پست الکترونیکی به شما اطلاع داده شود.
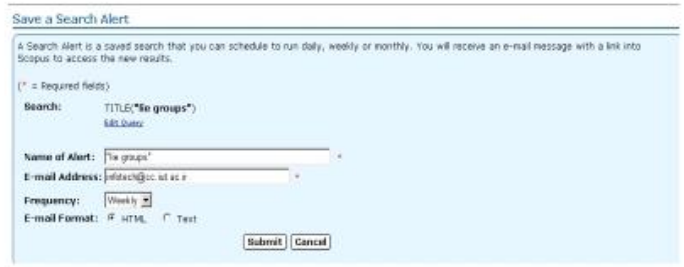
برای استفاده از این امکان، در صفحه ای که لیست نتایج جستجو را مشاهد می کنید روی گزینهٔ save as alert کلیک کنید. سپس نام کاربری و رمز عبور خود را وارد کرده و در مرحلهٔ بعد نامی برای این مجموعه از alert خود انتخاب کنید. بعد از روز آمد شدن اطلاعات مجموعه، چنانچه رکوردی در ارتباط با جستجوی شما به مجموعه اضافه شود به شما اعلام می گردد.